

56^e Jaargang

Donderdag 2 september 2021

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk
Kerkelijk actueel
Voor de jeugd Sprekend verleden

Liever een betrouwbare profeet

Is hier niet nog een profeet des Heeren, dat wij van hem vragen mochten?

(2 Kron. 18:6)

Er waren profeten genoeg. Zonder moeite haalde koning Achab er vierhonderd naar voren. Allemaal beschouwden zichzelf als mannen, die gerechtigd waren om namens God te spreken. Zo dacht ook het volk over hen. Hun woord was Gods Woord en daarom betrouwbaar. En als al die mannen dan ook nog met één mond spreken en in hun boodschap overeen stemmen, dan hoeft toch niemand daar aan te twijfelen?

Toch is koning Josafat niet helemaal gerust. Voordat hij aan zijn collega Achab definitief zijn medewerking toezegt, wil hij toch eerst nog liever het woord van een profeet des Heeren horen. Zijn Achabs profeten dan geen profeten van de Heere, die namens God spreken? Josafat weet het nog niet zo precies. Hij wil liever een echte profeet, van wie hij zeker kan zijn.

Ja, zo'n profeet is er ook, Micha, zoon van Jimla. Alleen, hij zit in de gevangenis. Waarom? Omdat Achab hem niet mag. Die man heeft Achab altijd tegengesproken. Nooit had hij een gunstige boodschap voor hem. Het is dan ook met sterke tegenzin, dat Achab aan het verzoek van Josafat voldoet en Micha laat halen.

Onder het verbondsvolk zijn dus wel heel wat profeten. Vanuit die hoek gezien kan gezegd worden, dat het godsdienstige leven bloeit. Ook koning Achab blijkt ernst te maken met de zaken van de spiritualiteit. Maar is er dan niemand in Israël die zich afvraagt of het wel om de echte spiritualiteit gaat? Waarom moet de koning van Juda daar om vragen?

Ondertussen zit Micha gevangen. Hij zei nooit wat de koning wilde horen. Overal zette hij een domper op. Altijd wist hij wel een zonde aan te wijzen en meende hij het oordeel te moeten aankondigen. Dat werd Achab zat. Net zoals al zoveel mensen het zat zijn geworden steeds weer te moeten horen, dat onze zonden scheiding maken tussen ons en de Heere en dat er daarom bekering moet zijn. Negatief preken – daar hebben de meeste mensen een hekel aan. Je wil ook wel eens iets horen waar je door bemoedigd wordt.

Is hier niet nog een profeet des Heeren? Achab begrijpt wel wat Josafat bedoelt. Maar met zulke profeten had Achab nu juist afgerekend. Hij had geko-

zen voor positieve prediking. Een prediking waarin hij hoorde wat hij graag wilde horen. Een boodschap waaruit hij kon opmaken dat God zijn plannen goedkeurt. Zo'n God wil Achab best dienen en naar zulke boodschappers wil hij graag luisteren. Hij heeft ze nauwkeurig uitgezocht; vierhonderd in getal. Ze zijn dus ook nog verre in de meerderheid.

Toch was het nog niet zo dom van Josafat om deze vraag te stellen. Tenslotte kun je niet alles vertrouwen. Ook niet iedereen die zich voor profeet uitgeeft is te vertrouwen. Het blijft nodig om de geesten te beproeven of ze uit God zijn. Paulus zag de noodzaak daarvan ook in. Hij waarschuwt zijn lezers met nadruk voor de valse leraars, waarvan hij er enkele met name noemt: Hymeneüs, Filetus, Alexander. Het is maar dat men ze kan herkennen.

Voor ons zijn zulke waarschuwingen niet nodig. De vraag van Josafat moeten wij ook niet meer stellen. We moeten elke prediker vertrouwen. Ze hebben toch allemaal een goede opleiding gehad. Ze zijn ook niet voor niets predikant geworden. Het heil van medemensen gaat hen blijkbaar aan het hart. Ze menen ook wat ze zeggen. Ze geloven van zichzelf dat ze geroepen zijn. Wie zouden wij dan zijn om aan hun woord te twijfelen?

Ja, het is waar, dat ze niet zoveel waarschuwen. Over de zonde en de verdorvenheid van het hart hoor je ze niet vaak iets zeggen. Sommige woorden hoor je nooit uit hun mond. Over de hel hoor je ze nooit. Over het komend oordeel ook niet. Dat is allemaal te negatief. En ze willen mensen juist graag bemoedigen. Het ruime evangelie willen ze brengen. O ja, sommigen van hen weten zich ook heel goed aan te passen aan de gemeente waarin ze voorgaan.

Voor al de blijde kant van het evangelie brengen ze naar voren. En als mensen die kant aangrijpen worden ze snel zalig gesproken. Zelfonderzoek is iets waar ze niet op aandringen. Als iemand zegt dat hij gelooft, vertrouwen ze dat. Ook al komen die mensen maar één keer per zondag in de kerk.

De vraag van Josafat stellen? Nee, dat zou getuigen van argwaan ten aanzien van vele predikers. Dat moet je niet durven.

P. den Butter

Appel- boompje planten?

Wat zou jij doen als je wist dat morgen de wereld zou vergaan? Ik denk dat veel mensen in paniek allerlei mogelijkheden zouden zoeken om dat onheil af te keren. Anderen zouden die laatste dag alleen maar in gebed doorbrengen. De reformator Maarten Luther gaf een heel bijzonder antwoord op die vraag. *'Als ik zou weten dat morgen de wereld in stukken uiteen valt, dan zou ik vandaag toch gewoon mijn appelboompje planten.'* Alsof er niets aan de hand was. Waarom die bijna onverschillige houding? Nou, Luther was natuurlijk niet onverschillig. Maar hij bedoelde te zeggen, dat hij zich al lang geleden had leren voorbereiden op de ontmoeting met de Heere. En daarom was hij niet in paniek. Hij hoefde het niet goed te maken met de Heere of met mensen. Hij kon gewoon de dingen doen die hij anders ook zou doen. En jij? Wat ga jij doen op je allerlaatste dag?

Jona moest op bevel van de Heere gaan verkondigen dat Ninevé over veertig dagen zou worden omgekeerd. Hij is de poorten van de stad doorgestaan. En daar loopt hij. In zijn profetenmantel. En hij zal zich daar niet op zijn gemak hebben gevoeld. Want de taal die hij daar hoort, is niet de taal van zijn hart. En de godsdienst die hij daar aantreft is niet de dienst aan zijn God. En het leven dat hij daar ziet, is niet het leven der godzaligheid. Hij ziet de afval van God. Een stad vol van zonde en goddeloosheid. Hij zal zich temeer ongelukkig hebben gevoeld omdat hij de opdracht had gekregen om te prediken. God had hem een boodschap meegegeven. *Nog 40 dagen en dan zal Ninevé worden omgekeerd.* Al moeten we ook weer niet denken dat dit het enige is wat Jona heeft gezegd. Je ziet dat wel meer in de Schrift dat er alleen een samenvatting wordt gegeven van een toespraak of een preek.

En zo is het ook met de prediking van Jona. Hij heeft niet alleen gezegd dat Ninevé zal worden omgekeerd, maar ook waarom Ninevé zal worden omgekeerd. En door Wie Ninevé zal worden omgekeerd. Immers, hoe kon de koning van Ninevé anders weten dat

hij tot God moest bidden? En hoe kan hij anders weten dat de mensen zich bekeren moesten en waarvan ze zich moesten bekeren? Dus in de woorden van die koning zien wij dat de preek van Jona echt wel meer is geweest dan alleen die woorden uit vers 4. Al is dat wel de kern van zijn boodschap geweest.

Jona is in die preek begonnen waar God altijd begint. Jona begon met de boosheid van Ninevé aan te wijzen. Hij heeft het leven van Ninevé in het licht geplaatst van Gods heilige wet. Jona heeft gepredikt dat God geen afstand doet van Zijn wet en Zijn rechtvaardigheid. En Zijn rechtvaardigheid eist -zo zegt zondag 4 van de Catechismus- dat de zonde die tegen de allerhoogste majesteit Gods is bedreven, ook met de allerhoogste straf naar lichaam en ziel zal worden bestraft.

Jona predikt dus tegen Ninevé. En in zo'n prediking wordt God op het hoogst verhoogd. Dat is pijnlijk, want die laat van de mens niets over. Want dat is tegelijk een prediking waarin de mens op het diepst wordt vernederd. En daar moet hij het wel mee eens worden.

Jonge mensen, hoe zitten wij onder zo'n prediking? Hoe zit jij eronder als het recht van God wordt gepreekt? Als het oordeel van God ons wordt aangezegd? Ben je er al voor ingewonnen? Of wordt je er chagrijnig van? Dat zou wel te begrijpen zijn. Want een mens hoort niet graag over de ellende en het oordeel preken. En misschien denk je: 'Maar ik ben toch geen heiden en ik woon toch niet in Ninevé!' Nee, inderdaad. Maar Paulus veegt ons in Romeinen 3 allemaal op één hoop. *Allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods. Er is niemand die God zoekt, er is niemand die goed doet, ook niet tot één toe.*

Jona en Paulus hebben dat gezegd opdat we ons zouden voorbereiden om God te ontmoeten. De prediking is niet bedoeld om ons over de bol te aaien, maar om ons tot bekering te brengen. Zodat je niet met angst en beven je laatste dag tegemoet gaat, maar gewoon je appelboompje kunt planten.

Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Jona 3:4

En Jona begon in de stad te gaan, één dagreis; en hij predikte en zeide: Nog veertig dagen, dan zal Ninevé worden omgekeerd.

Twée keer per zondag (II)

"Moet dat nu persé, twee keer naar de kerk, moppert Jan. Als je toch ... Ja, vroeger. Maar dat was een heel andere tijd. Je ziet toch overal, dat er 's avonds geen kerkdienst meer is? En waarom wij dan wel? Wat een moeite kan het kosten om met het gezin de tweede dienst bij te wonen. Of zijn er misschien ook al heel wat ouders, die er zo gemakkelijk zelf de hand mee gelicht hebben?"

Nee, dit is geen fragment uit een kerkblad dat de achterliggende maanden verscheen. De datum van het schrijven ligt al een tijdje achter ons. Om precies te zijn: vandaag exact vijftig jaar geleden. Of de toen mopperende Jan nog in leven is, is niet bekend. Evenmin of hij kerkelijk is gebleven. Of dat de HEERE het stuur in zijn leven heeft overgenomen. En de in 1971 zo mopperende Jan misschien zelfs predikant is geworden en zijn hele ambtelijke loopbaan heeft geijverd voor twee diensten op zondag. Waarbij hij regelmatig Psalm 27 vers 2 heeft opgegeven om te zingen: *"Deez' ene zaak heb ik begeerd van God, daar zoek ik naar, dit zij mijn zaligst lot: Dat ik, zolang mij 't levenslicht bescheen, in 's HEEREN huis mocht wonen hier beneên."* En dat hij met hart en mond heeft ingestemd als de gemeente Psalm 84 vers 5 ging zingen: *"Eén dag is in Uw huis mij meer dan duizend waar ik U ontbeer."*

Een wonder

Maar hoeveel van die mopperende kinderen zouden er sinds 1971 zijn bijgekomen? Nu zou dat op zichzelf genomen nog niet eens het allerergste zijn. Als iedere mopperende Jan dan maar een vader en/of moeder heeft, die nadat ze hun kind hebben aangehoord, kunnen antwoorden uit de grond van hun hart: *"Je móét helemaal geen twee keer naar de kerk. Maar je mág vanwege Gods trouw en goedheid twee keer naar Zijn Huis. En dat is zo'n groot wonder,*

joh! En ik zal je nog eens vertellen waarom ik nu juist zo graag daar ben. En dat is niet slechts omdat het in de eeuwenoude christelijke traditie gebruikelijk is geworden om twee keer per zondag een kerkdienst te hebben. En er zo invulling wordt gegeven aan de eerste dag van de week, die in zijn geheel anders is dan alle andere zes dagen. En ik ga ook niet twee keer naar de kerk, slechts omdat daarin een verwijzing ligt naar het morgen- en het middagoffer in Israël. En ik ga ook niet twee keer naar de kerk, slechts omdat de tweede dienst een zogeheten leerdienst is.

Maar weet je, Jan, waarom ik zo graag twee keer op zondag naar Gods Huis ga? Omdat ik daar in het bijzonder Zijn stem mag horen, Die mij uit genade verlost heeft uit mijn ellende. En bij zoveel stemmen die ik iedere dag hoor, heb ik het zo nodig dat ik het weer luid en duidelijk hoor: *Dit is de weg, wandel in dezelve!* En weet je waarom ik zo graag twee keer op zondag naar Gods Huis ga? Omdat ik daar in het bijzonder Zijn handen mag zien, Die Hij aan het kruishout liet vastnagelen, om mijn zonden voor eeuwig weg te dragen. En bij zoveel zonden die ik iedere dag weer doe, heb ik het zo nodig dat ik weer mag zien dat er bij Hem milde handen zijn en vriendelijke ogen.

En weet je waarom ik zo graag twee keer op zondag naar Gods Huis ga? Omdat het dáár in het bijzonder weleens een voorportaal mag zijn van de hemelse heerlijkheid, als ik boven al mijn zonden en zorgen word uitgetild en ik geen dominee of ouderling meer zie, maar niemand anders dan Jezus alléén! En dan vertolken de psalmen die we als gemeente samen zingen zo mijn hart. Maakt de HEERE het waar: *"Hiér wordt de rust geschonken, hiér het vette*

van Uw huis gesmaakt, een volle beek van wellust maakt hiér elk in liefde dronken." En wat is dát een zegen, juist aan het begin van een nieuwe week waarin we weer steeds zo moeten jagen en draven en we zo weinig geestelijke rust ervaren..."

Geen wonder

Hierboven werd de vraag gesteld hoeveel mopperende kinderen over de tweede dienst op zondag er sinds 1971 zijn bijgekomen. Maar de vraag die daarbij komt, is hoeveel van die mopperende kinderen zijn blijven mopperen naarmate ze ouder zijn geworden en misschien zelf vader of moeder zijn geworden. En misschien zelfs wel ambtsdrager.... Maar in dat laatste geval hoeft niemand er vreemd van op te kijken dat dan de tweede dienst op zondag óf al is afgeschaft, óf nu ter discussie staat. Dat is geen wonder!

In hetzelfde jaar als dat de mopperende Jan in de Waarheidsvriend een plekje kreeg, werd ook in De Wekker geschreven over experimenten met de tweede dienst. Daarbij klonk de waarschuwing dat gemopper over de kerkgang niet het probleem is van de tweede kerkdienst, maar dat het ten diepste het probleem is van de eerste kerkdienst.... Want waar het zicht verdwijnt over het verbaazingwekkende van een kerkdienst -om het met de ondertitel van een boekje uit 2017 te zeggen- wordt het al minder een samenkomst om naar te verlangen. En dat geldt dan niet alleen de tweede dienst...

Ds. W.L. van der Staaij

De Nederlandse Geloofsbelijdenis

Tot de drie Reformatoren Belijdenisgeschriften behoort ook de Nederlandse geloofsbelijdenis. Een belijdenis geboren op Nederlandse bodem. De hoofdpersoon is Guido de Brès. Destijds predikant van de Gereformeerde gemeente onder het Kruis te Doornik. De Brès is in 1522 te Bergen in Henegouwen geboren. Opgevoed in de Rooms-katholieke leer. Door het lezen in de Heilige Schrift kwam het tot een breuk met de Roomse kerk. De Brès leefde in de tijd van de vervolging. Betrekkelijk direct na zijn bekering maakte de Brès er kennis mee. De Brès ging naar Engeland en vond als zovele Nederlanders een toevlucht in Londen. Daar was een vluchtelingenkerk. Personen uit diverse landen gingen daar kerken. De Brès wist zich daar thuis. Hij kreeg contact met verschillende vooraanstaande personen. Het werden zijn vrienden, zijn broeders. Studeren was naast zijn werk als pastor zijn lust. Het lezen en overdenken van Gods Woord werd biddend gedaan. Belijdenissen werden nauwkeurig gelezen. Aan de kerkgeschiedenis ging hij niet voorbij. Rond 1560 werd hij predikant te Doornik. Daar heeft de Brès zijn geloofsbelijdenis opgesteld. Dit vond plaats in een aangrijpende tijd. De Calvinisten in de Zuidelijke Nederlanden werden vervolgd door de regering. De brandende vraag werd: Is het geen tijd om verzet te bieden. De Brès achtte gewapend verzet van het volk schadelijk voor de voortgang van het Evangelie. De Calvinisten zouden dan op één lijn worden gesteld met de Wederdopers, van wie hij een hartgrondige afkeer had. Felle vervolgingen zouden zeker komen. Met zijn belijdenis had Guido de Brès een tweërlei doel. Bevordering van de kennis van de Gereformeerde religie onder de geloofsgenoten en de kennisgeving van de belijdenis aan de overheid, landvoogdes en koning. Graag had de Brès aan het laatste meegewerkt, maar dit was uitgesloten. De ongeregelde namen toe. Met de gevolgen van dien. Commissarissen zochten naar schuldigen. Filips II hoorde van het gebeurde te Doornik. Filips verzocht toezending van de in beslag genomen belijdenisbrief. Van de inhoud werd kennis genomen. Maar zonder een goed resultaat. De vervolgingen gingen door en Guido de Brès ontkwam er niet aan. Guido de Brès heeft zijn belijdenis met zijn bloed moeten bezegelen. In 1561 werd hij niet gegrepen door zijn vervolgers. Hij wist ze te ontkomen. De Heere was met hem. In 1567 werd hij gevangen genomen. Wat Paulus en Silas in de gevangenis meemaakten in Filippi, beleefde Guido de Brès ook. We weten van Gods werking in zijn leven. De Brès achtte het een voorrecht zijn leven te mogen geven voor zijn geloof. Vanuit de gevangenis schreef hij aan zijn moeder dat zelfs aan de engelen niet de eer werd gegeven die aan hem gegeven werd om voor de Naam

van God te lijden. Wie ben ik dat ik een dergelijke eer ontvang. Wie de levensgang van de Brès overdenkt, zijn ijver voor de Naam van de Heere en de zaligheid van een zondaar, het heil zoekend van Gods Kerk, wil belijden, denkend aan Guido de Brès: Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid, en hun werken volgen met hen. Openb. 14:13. Op 31 mei 1567 stierf de Brès de marteldood te Valenciennes. Zoals we weten zijn zijn belijdenis en de brief aan de koning geworpen over de muur van een kasteel en gevonden door een kasteelwachter. Door 's Heeren voorzienige leiding kreeg de belijdenis een belangrijke plaats in Gods Kerk. Behorend zelfs tot de drie Formulieren van Enigheid. Bij de samenstelling heeft de Brès gebruik gemaakt van de confessie van Calvijn. In de 37 artikelen wordt gewezen op de leer van God en de eeuwige zaligheid van mensen. De waarheid wordt beleden en de dwaling bestreden. De artikelen 1- 11 gaan over God en de middelen waardoor Hij gekend wordt. Art. 12-15 over de schepping, voorzienigheid en de zondeval. Art. 16 en 17 over verkiezing en verlossing. Art. 18- 21 over Christus. Art. 22-26 over de heilsweldaden. Art. 27-32 over de kerk en art. 33-35 over de sacramenten, art. 36 over de overheid en art. 37 over het laatste oordeel. Het is echt gereformeerd om deze lijn te volgen. Alle artikelen dragen een zuiver gereformeerd karakter. Aldus prof. J. van Genderen. Met nadruk wijst Van Genderen op de art. 2-7. En geloven zonder enige twijfeling al wat daarin begrepen is en dat niet zozeer omdat ze de Kerk aanneemt en voor zodanig houdt, maar in zonderheid omdat de Heilige Geest ons getuigenis geeft in onze harten dat zij van God zijn dewijl zij ook het bewijs van dien bij zichzelf hebben, art. 5. Daarom verwerpen wij van ganser harte al wat met deze onfeilbare regel niet overeenkomt, art. 7. Dat men zich aanstelt naar het zuivere Woord Gods, verwerpende alle dingen die daar tegen zijn. Houdende Jezus Christus voor het enige Hoofd, art. 29.

Ds. M.C. Tanis

DE HEILSORDE

Een belangrijk onderwerp, dat juist onze gezindte ook raakt en bezig houdt. Het gaat hierbij immers over de toeigening, een zaak, waar onze kerken in samensprekingen met andere kerken de nadruk op hebben gelegd. Ik heb daar wel een vraag bij: we benoemen deze dingen als een soort huismerk, maar leven wij zelf wel voldoende naar onze doelstellingen?

Nu is dit ook geen makkelijke vraag. Er heerst over deze zaken verwarring. De kerkelijke verdeeldheid heeft alles te maken met dit onderwerp. Verwarring bestaat over de openbare geloofsbelijdenis. In de praktijk doen zich interkerkelijk heel wat verschillen voor. Datzelfde geldt van de Avondmaalstafels. Als in de ene gemeente 20 procent van de belijders aan het Avondmaal deelneemt en in een andere gemeente 95 procent, getuigt dit van heel verschillende opvattingen, ook over de heilsorde. Daarom lijkt het me goed aan de heilsorde aandacht te geven. Het is een breed onderwerp, dat ook ruime aandacht verdient.

We kennen de stadia die deel uitmaken van deze heilsorde. De heilsorde is de weg waarin de verhoogde Christus Zijn Kerk leidt naar de verlossing. We kennen als accenten op deze weg: Roeping, wedergeboorte, bekering, geloof, rechtvaardiging en heiliging. Deze accenten vinden we nergens in de Schrift als volgorde in een adem genoemd. Wel komen deze begrippen afzonderlijk in de Bijbel voor en kunnen we deze terugvinden in Gods Woord. Ik noem hier als voorbeeld Romeinen 8: 29 en 30:

“Want die Hij te voren gekend heeft, die heeft Hij ook te voren verordeneerd, den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de Eerstgeborene zij onder vele broederen.

En die Hij te voren verordeneerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt”.

We vinden hier verschillende elementen die ook in de heilsorde voorkomen. U moet het niet zien als een spoorlijn, waarbij de stations na elkaar liggen. Ieder daarvan staat dan op zichzelf, los van de andere plaatsen. Zie het liever als een bloembol, waarin stengel, bladeren en bloem in beginsel een eenheid vormen. Elke boom bestaat uit drie delen: de wortels, de bladeren en de stam. Een pasgeboren baby beschikt over alle organen in aanleg, maar deze zijn nog niet alle actief. De stembanden laten zich eerder gelden dan bijvoorbeeld de voeten.

We spreken over een logische orde. Ware het een tijdsorde, dan komen de onderdelen los te staan van elkaar. Het zou dan gaan lijken op een spoorlijn, waarin het ene station na het andere volgt, los van elkaar. We kunnen niet leven in de bekering, terwijl het geloof ontbreekt. Het een hangt met het andere samen en de delen bestaan in en met elkaar.

Maar deze logische orde is dan wel een orde en geen kris-kras formule. Ik moet dat nader uitleggen. U kunt hierover als volgt horen spreken: het gaat er om dat we Christus aannemen en dan krijgen we vanzelf wel te maken met deze drie stukken. Deze redenering

doorbreekt de orde. Dan gaat het geloof immers aan het eerste stuk vooraf. Hoe begrijpelijk deze redenering ook is, toch pleiten we daar niet voor. Waarom begrijpelijk? Omdat we geneigd zijn altijd weer de ellendekennis als een voorwaarde te zien. Op die manier kan het stilstaan bij de zondekennis het geloof in de weg staan. Heb ik wel genoeg zondekennis? Zo’n vraag komt voort uit de wet en doet het geloof haperen. Ellendekennis is geen voorwaarde, maar wel een uitgangspunt voor alles wat volgt.

Een geloof dat niet weet van de noodzaak van de verlossing, is onbestaanbaar. We moeten er dus aan vasthouden dat ellendekennis voorafgaat aan de bewuste kennis van Christus.

Een zeer geringe ellendekennis kan al heenleiden naar Christus. We mogen daar geen maat in stellen. De rechte prediking zal het niet zoeken in trap of maat, maar in de oprechtheid en het gehalte van de kennis der ellende. Niet “zwaar”, maar waar. Wel zal die Bijbelse prediking diep in willen gaan op de nood van de zondaar. De prediking moet onze ellende peilen tot op de bodem. In die prediking zal ook gewezen worden op allerlei verkeerde uitgangen tot Jezus; er mag en moet echter wel opgeroepen worden tot het komen tot Hem.

Dus als we spreken over een orde, bedoelen we daarmee aan te geven dat er ook in de heilsorde een bepaalde rangschikking is. Het begint niet met de dankbaarheid, maar het begint in Gods orde doorgaans met de kennis der ellende. Het begint ook niet met de rechtvaardiging, maar deze volgt logischerwijs op de roeping. Geen spoorlijn, waar je bij elk station eens rustig kunt uitstappen en rondlopen, maar een voortgaande actie.

En toch lijkt het er wel eens op, dat die voortgang gemist wordt. Stel: de Heere roept iemand, maar hij vraagt zich af: is het wel echt van de Heere? Dan bent u al uitgestapt en houdt u het doel niet meer voor ogen. Een dergelijke pauze kunnen we vaker tegenkomen ook bij de overige delen van deze heilsweg.

Ik besluit deze aflevering met de opmerking, dat ik de indruk heb dat deze heilsweg bepalend was voor de prediking binnen onze kerken, maar dan vooral in het verleden. Kan het zijn dat tegenwoordig deze accenten niet meer zo herkend worden? Onze tijd is die van het benadrukken van het geloof. Er zijn tijden geweest dat de bekering zware accenten kreeg, of de rechtvaardiging. Het lijkt me zeer nuttig deze orde ook daarom weer eens voor het voetlicht te brengen, om zodoende niet te vervallen in de zang van de koekoek, maar wel om te mogen spreken over de menigerlei genade Gods.

Ds. P. Roos

Lezen in de brief aan de Hebreeënen [14]

We zijn toegekomen aan een aangrijpend Schriftge-deelte: de verzen 4 t/m 8 van Hebreeënen 6. In mijn Bijbel lees ik als opschrift: *Waarschuwing tegen afval van het geloof*. Daar gaat het inderdaad over. Wat was het verband al weer?

De apostel is bezig de uitnemendheid van Christus als de grote Hogepriester uiteen te zetten [4: 14 – 5: 10]. Als hij daarmee bezig is, stopt hij daar echter plotseling mee. Het lijkt wel alsof hij zich realiseert dat de Hebreeënen daarvoor niet de nodige geestelijke antenne hebben. Deze hoge dingen bevatten ze niet. Hij verwijt hen dat ze traag van horen zijn geworden [5: 11]. Ze zijn wat hun geestelijke leven betreft nog maar kleine kinderen, die de vaste spijs niet verdragen kunnen [5: 14]. Hij roept hen daarom op om te komen tot een meer geestelijke volwassenheid. Waar-in die bestaat, dat hoopt hij – als God het toelaat – hun op een meer gelegen tijd bekend te maken [6: 3]. De Hebreeënen zijn verachtert in de genade. Dat is een heel ernstige zaak. Daarom komt hij nu met een buitengewoon ernstige waarschuwing tot hen. Hij doet dat met de allerscherpste woorden die maar te bedenken zijn. Hij spoort hen aan tot volharding in het geloof. De zo traag geworden gelovige Hebreeënen moeten wakker geschud worden, want – zo niet! – dan ligt zomaar de weg open tot algehele afval, met verschrikkelijke gevolgen.

In de verzen 4 en 5 somt hij vijf geestelijke ervaringen op die er in het leven van de Hebreeënen wel geweest zijn. Ze zijn overgegaan uit de dood naar het leven, dat blijkt wel uit deze typeringen.

1] Ze zijn ééns verlicht geworden. Eertijds waren ze kinderen van de duisternis. Maar het licht van Gods genade is in hun leven opgegaan. Doordat ze verlicht waren geworden, hadden ze het lijden kunnen verdragen [10: 32]. **2]** Ze hebben de hemelse gave gesmaakt. Ze hebben dus geproefd van wat God uit de hemel geschonken heeft. Zou de apostel gedacht hebben aan het Avondmaal, waar de Zijnen “smaken en proeven dat de Heere goed is”? [Ps. 34: 9]. **3]** Ze zijn de Heilige Geest deelachtig geworden. De Geest was op de Pinksterdag geschonken aan allen die tot het geloof in Christus gekomen waren. En dat was niet beperkt gebleven tot het gebeuren op die ene dag. **4]** Doordat de Geest van God in de harten van de Hebreeënen woont, hadden ze smaak gekregen in “het goede Woord van God”. De belijdenis van Psalm 119, waarin de lof op het Woord van God wordt bezongen, is hun niet vreemd. **5]** Niet alleen Gods Woord maar ook “de krachten der toekomstige eeuw” hebben ze geproefd en gesmaakt. Daarmee zal de schrijver wel bedoeld hebben op de tekenen en wonderen die in die eerste tijd gepaard gingen met de prediking van het Evangelie.

Welnu, dit alles is de bekeerde Hebreeënen door Gods genade ooit ten deel gevallen. Ze zijn geen vreemden van de geestelijke zegeningen van het nieuwe leven. Maar dan toch zo’n scherpe vermaning. Hoezo dan toch? We zagen het al: ze zijn verachtert in de genade. Ze zijn traag en lui geworden. De oefeningen van het geloof en de vruchten der bekering zijn er niet of nauwelijks meer. De apostel typeert dit als dat ze “afvallig” zijn geworden [6: 6]. Ondanks de rijke gaven van God zijn ze afgehaakt, afgefallen. Ze zijn afgedwaald, en daarom achterop geraakt. Hij verbindt er een scherp oordeel aan. Als ze hierin volharden, dan zou een weg terug wel eens onmogelijk kunnen blijken. Het is dan “onmogelijk hen (...) wederom te vernieuwen tot bekering.” Hun afdwaling is zo ernstig dat de apostel die typeert dat ze “de Zoon van God wederom kruisigen en openlijk te schande maken.” [6: 6].

Maar, zo zouden we ons kunnen afvragen, is dat dan mogelijk? We belijden op grond van het Woord van God toch dat er geen afval van de heiligen is... De Heere Jezus heeft Zijn kerk toch beloofd dat “de poorten der hel Zijn gemeente niet zullen overweldigen”. En ook dat, hoe groot de verleiding van de zonde en de aanvechting van de boze ook is, hun “geloof niet zal ophouden”... Het is waar. Toch, hoezeer Gods beloften ook waarachtig zijn – we zullen deze vermaning moeten lezen zoals ze klinkt. Ze is niet zozeer gericht tot mensen die buiten de staat van Gods genade leven, maar de pijl van deze woorden richt zich tot Gods kinderen.

Ik ben het eens met ds. W.L. van der Staaij, die enkele jaren geleden zijn masterscriptie (TUA) aan dit gedeelte wijdde. Zijn conclusie was: “De vermaning in Hebr. 6: 4-6 is een klemmende aansporing tot standvastigheid en volharding, en een prikkel om niet zorgeloos te worden, maar om juist toe te nemen in de geloofskennis, gesteld in het licht van de verhevenheid van Christus. De dreigende onmogelijkheid van een nieuwe bekering na een mogelijke afval is daarbij de uiterste en negatieve spits van de vermaning.” Henricus Groenewegen, een Nederlandse oude schrijver, gaf als commentaar bij dit gedeelte: “Wie niet streeft naar meer kennis en genade is nabij een moedwillige afval. Wie eens van zijn allereerste onwetendheid en blindheid is verlost, maar daar overheen leeft, versmaadt Christus’ enige offer en komt in een staat van verharding terecht. Hij zondigt niet alleen tegen God als Schepper, maar ook tegen God als Verlosser.”

WEDEROM GEBOREN WORDEN (V)

– UIT DE ARTIKELEN VAN PROF. LENGKEEK

Nog een keer luisteren we verder naar wat prof. Lengkeek (1871-1932) heeft geschreven over het onderwerp ‘Wederom geboren worden’ | ds. A.J.T. Ruis

God geeft wat Hij eist

De mogelijkheid van de wedergeboorte rust in Gods genade. Nicodémus, de kenner van de Schriften, had dit toch kunnen en moeten weten en het verwijt van Christus tot hem is gerechtvaardigd, als Hij zegt: ‘Zijt gij een (eigenlijk: de) leeraar van Israël, en weet gij deze dingen niet?’

Het wederom geboren worden is geen nieuwe zaak voor de nieuwe dag. Onder de oude dag was het even onmisbaar, noodzakelijk. De roepstem van de Heere in wet en profetie riep ertoe. De belofte van de Heere heeft het toegezegd. En allen die zich in waarheid mochten buigen voor de Heere en gelovig mochten uitzien naar de komende Verlosser, hebben dit gedaan omdat de Heere gegeven had wat Hij eiste en daarin Zijn belofte vervulde. En zo gaat het voort onder de nieuwe dag. En zo zal het zijn tot de laatste het leven uit water en Geest ontvangen zal hebben. Door Gods genade, om de verdienste van Christus, is het dat de mens deel ontvangt aan het leven Gods en dat hij het koninkrijk Gods zien kan en daar kan ingaan.

Groot is de zegen die aan het geboren worden uit water en Geest verbonden is. De Heiland spreekt van een zien van en een ingaan in het Koninkrijk Gods. Het Koninkrijk Gods is het rijk van vrede en van liefde, het rijk van de zaligheid.

Godsgemis

Zo lang wij liggen in de macht van de vorst der duisternis, is de heerlijkheid van het Koninkrijk Gods voor ons verborgen, zien wij in die heerlijkheid juist het tegengestelde, iets, waartegen onze wil zich kant,

wat hij ontgaan wil. Zonder de geboorte uit water en Geest is er dan ook een vijandschap tegen dat koninkrijk. Wij willen van nature niet, dat God Koning over ons zijn zal. Juist omdat wij van Hem door vrijwillige en moedwillige overtreding zijn afgefallen, haten wij Hem en Zijn rijk. Niet Hij, wij koning, dat is de leus van de zonde. De ingeschapen kennis van God leidt dan ook niet tot God heen, brengt ons niet tot bekering, maar doet eigenlijk de haat feller oplaaien, doet ons verder van God afvluchten. Omdat wij zondaren zijn, daarom vertrouwen wij God niet. Wij zien in Hem eigenlijk niet meer dan een zeker menselijk wezen, met menselijke neigingen, heerszucht, hoogmoed, machtswaan enz. enz. De goden van de heidenen liggen helemaal op de lijn van de menselijke natuur. De god (zonder hoofdletter) van veel christenen (ook maar zonder hoofdletter) eveneens.

Maar door de wedergeboorte wordt dit anders. Het oog dat voor de dingen die des Geestes Gods zijn, geopend is, leert God zien zoals Hij is. Al is het bij de aanvang meer in Zijn recht dan in Zijn genade en goedheid, later leert hij beseffen, wat als aard van het nieuwe leven in hem gevonden wordt, dat hij die God liefheeft en dat de diepste grond van zijn vrezen vanwege de overtuiging van zonde niet ligt in het gevolg – de straf – maar in het verwijderd zijn van de Heere. De tollenaarsbede roept om een naderen van God. Dat kan niet, als er alleen een Judas-overtuiging zou zijn. De laatste kent alleen ellende en verstaat niets van de heerlijkheid en het dienenswaardige van de Heere. In de wedergeboorte moeten wij van de troon, opdat God Koning zal zijn.

Gewillig gemaakt

Daarin wordt de mens zo gewillig gemaakt, dat het hem een behoefte

wordt voor die Koning te buigen, Hem te dienen en te verheerlijken. Wat voor heerlijkheid wordt daarin al gezien. Al de schatten van de wereld kunnen niet opwegen tegen de heerlijkheid, door het ontdekte oog aanschouwd. Naar de heerlijkheid van de vrede met die goeder-tieren God gaat de ziel uit. Daarin erkent hij de geestelijkheid van het Koninkrijk van God...

Ook van inkomen in dat Koninkrijk spreekt de Heiland. Niet alleen zien, van verre... Verder leidt de Heere de Zijnen. En waar de wedergeboorte gevonden wordt – de geboorte die ons onderdanen van dat Koninkrijk maakt – daar komt ook een inzetten in het Koninkrijk, een thuis brengen. Als een vreemdeling leert Gods kind zich kennen op de aarde. Zijne eigenlijke woonplaats is in de hemelen. En nu vervult de Heere Zijn werk volkomen. Zij zullen allen eens ingaan in Zijn Koninkrijk en daar niet alleen hun domicilie hebben, maar er in werkelijkheid verblijven, wonen.

Hoe heerlijk zal het zijn, als God al de Zijnen thuishaalt. Hier beneden, ook bij het sterkste gezicht op de algenoegzaamheid van God in Christus Jezus tot redding en zaliging van zondaren, blijft toch nog altijd de zonde, de scheiding. Daar zal geen scheiding meer zijn, geen traan meer worden gestort. Wedergeboren tot een levende hoop ziet het kind des Heeren dan ook uit naar de heerlijkheid die hem wacht, de heerlijkheid van altijd met de Heere te zijn, en onder Zijn heerschappij eeuwig leven en eeuwige vrede te hebben.

Wijlen prof. Lengkeek

Theodorus Avinck 13

Een christen door het geloof werkzaam in alle omstandigheden van het leven

*‘En hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God.’
Galaten 2:20b*

De toekomst

Hoe leeft een kind van God in het geloof als het gaat over de toekomst? Hij past er voor op om op een zondige manier op de dingen die komen gaan vooruit te lopen. Als het goed is leeft de overtuiging in het hart dat elke dag genoeg heeft aan zijn eigen kwaad. Alle dingen zijn in Gods Hand. Geen schepsel kan zich roeren noch bewegen zonder dat de Heere dit geeft. In de oefening van het geloof vertrouwt Gods kind dat de Heere niet zal begeven en niet zal verlaten. De Heere zal leiden door Zijn raad en op Zijn tijd opnemen in heerlijkheid.

Verschil tussen geloof en gevoel

Er is een groot verschil tussen het leven uit het geloof en het leven uit het gevoel van Gods genade. “Het gevoel is altijd bezig om te zien wat de ziel van Christus mag ondervinden en genieten, maar het geloof ziet op de beloften die de ziel vanuit de volheid van Christus worden toegezegd.” Het gevoel verblijdt zich in de genade die ondervonden wordt, het geloof verblijdt zich ook in de genade die beloofd is. Het leven uit het gevoel van de genade is aan schommelingen onderhevig, maar het leven uit het geloof is rustig en bestendig. Het leven uit het geloof rust op het fundament van Gods Woord dat altijd hetzelfde blijft. Het geloof verenigt met Christus en door het geloof woont Christus in het hart. Avinck noemt het geloof als het ware de adem van het geestelijke leven. Het leven uit het geloof geeft blijdschap en rust. Het leven uit het geloof geeft rust te midden van de stormen van het leven.

Onbekeerden

Onbekeerden kennen het geloofsleven niet. U ontvangt veel onverdiende weldaden uit de Hand van de Heere. U hebt ook te maken met moeiten en zorgen, met kruis en tegenspoed. Hebt u Gods hand in dit alles gezien? Of dacht u dat voorspoed kwam door uw eigen inspanningen? Gaf u in tijden van tegenspoed de schuld aan andere mensen en klaagde u God aan vanwege de moeiten en zorgen die er waren? Wat bent u ongelukkig als u het geloofsleven niet kent. Dan staat u alleen in dit leven. Moeiten en zorgen zijn voorboden van de eeuwige rampzaligheid voor u. Avinck schrijft: “Als u om raad vraagt wat u moet doen, dan roep ik u toe: Zie dat u het geloof ontvangt, wend u met uw onbekeerd en ongelovig hart tot de Middelaar in Wie een volheid is. Hij heeft de Geest van het geloof verworven, en wil die nog aan de wereld schenken.”

Leven door het geloof

Er is een groot verschil tussen het leven uit het geloof en het leven uit het gevoel. Avinck schrijft: “Ik hoop dat al het oude, het ongelovige en wettische van uw leven mag wijken. Ik hoop dat al dat rusten op uw geestelijke gestalten en dat zoeken van iets in uzelf mag verdwijnen. Laat alles eens nieuw mogen worden! De Heere is zo barmhartig dat Hij uw ongelovigheid wil wegnemen.” De Heere wil door Woord en sacrament verzekeren van Zijn goedheid jegens arme zondaren.

Tekorten

Als het over het geloofsleven gaat schieten Gods kinderen veel tekort. In dagen van tegenspoed is er vaak sprake van neerslachtigheid en somberheid. Er is te weinig vertrouwen op de Heere en teveel verwachting van uzelf of van andere mensen. Gods kinderen zitten vaak nog zo vast aan de dingen van dit leven. Er is soms weinig vrucht en troost uit de prediking en uit de bediening van de sacramenten. Het oude bestaan in het binnenste laat zich nog sterk gelden. Dit alles behoort niet zo te zijn, want u hebt vaak ervaren dat de Heere getrouw is. U hebt veel heerlijke beloften ontvangen. Maar daarnaast wilt u nog iets in handen hebben, anders gelooft u het niet. Als u meer het leven uit het geloof zou kennen, zou u meer rust hebben in dit leven. Zou u niet te weinig kennis van de beloften hebben? Avinck schrijft: “Er is immers geen enkele situatie, of er is een belofte voor bestemd. Maar als we de belofte niet kennen, kunnen we ons geloof dan daarop vestigen?”

Middelen tot herstel

Avinck noemt verschillende middelen tot herstel. We moeten meer kennis van het Woord hebben om meer beloften te kennen. Vertrouw niet op vlees en bloed, vertrouw niet op uw eigen verstand maar vertrouw op de Heere. Luister niet naar wat de duivel en het ongelooft u wijs willen maken. God en Zijn Woord zijn betrouwbaar. Bij achterom zien zult u moeten onderstrepen dat de Heere getrouw is. Smeeke veel om de Geest van het geloof. Probeer gelovig gebruik te maken van de middelen waardoor het geloof versterkt wordt. Avinck schrijft: “Dat is het horen en lezen van Gods Woord, dat is de bediening van het heilig sacrament, waardoor – als door een zichtbaar teken – God de beloften van het Evangelie des te beter wil doen begrijpen. Hierdoor wil Hij de waarheid en de trouw van de beloften verzegelen en bevestigen.”

Ds. A. van Heteren

P E R S BERICHT

CURSUSSEN STICHTING GODSVRUCHT EN WETENSCHAP

In eerdere berichten is meegedeeld dat dr. P. de Vries met ingang van het jaar 2021/2022 (v.a. september) cursussen voor de St. Godsvrucht en wetenschap gaat verzorgen. Het gaat om de volgende cursussen waarvoor u zich nog kunt aanmelden, zie hieronder:

- Close reading van Ezechiël
- Hermeneutiek
- Geloofsverantwoording in het voetspoor van Augustinus
- Inleiding in de Bijbelse theologie
- Thema's uit de geloofsleer

Er blijkt goede belangstelling te zijn voor de cursussen. De cursussen worden gegeven te Gouda. De cursus 'Close reading van Ezechiël' die een wat meer specialistisch karakter heeft, is gesplitst en wordt behalve in Gouda ook in Nunspeet gegeven.

Zoals verwacht kon worden, is vooral voor de cursus 'Hermeneutiek' veel belangstelling. Hier komen de vragen naar voren of en hoe wij ons op de Schrift mogen beroepen en of God wel rechtstreeks door de Schrift tot ons spreekt. Deze cursus is nagenoeg vol. Er is nu (20 augustus) nog ruimte voor 2 aanmeldingen. Bij voldoende belangstelling wordt de cursus D.V. volgend seizoen op een doordeweekse morgen opnieuw aangeboden.

Voor alle cursussen is genoeg belangstelling om aangeboden te kunnen worden. Wel is nog voldoende ruimte om zich aan te melden. Dan gaat het om de cursussen 'Geloofsverantwoording in het voetspoor van Augustinus', 'Inleiding in de Bijbelse theologie' en 'Thema's uit de geloofsleer'. De laatste cursus wordt volgend jaar op een viertal avonden in april en mei gegeven en is nadrukkelijk bedoeld voor elk geïnteresseerd gemeentelid.

De cursus 'Inleiding in de Bijbelse theologie' is in de eerste plaats bedoeld voor predikanten en leraren in het middelbare onderwijs die nageschoold willen worden. Anderen zijn overigens ook van harte welkom. Deze cursus wordt op donderdagmorgen gehouden. De eerste keer is D.V. donderdag 3 februari 2022.

Over drie seizoenen verspreid worden er elk jaar nieuwe cursussen aangeboden. Er is tot op zekere hoogte sprake van een lint, maar in principe is elke cursus een afzonderlijk geheel. Zonder een eerdere cursus gevolgd te hebben kan men aan cursussen die een volgend seizoen worden aangeboden met vrucht deelnemen.

Meer informatie is te vinden op de website: godsvruchtenwetenschap.nl. Wie belangstelling heeft voor een van de cursussen of meer informatie wil, kan zich via de email dspde-vries@solcon.nl wenden tot dr. P. de Vries. Inmiddels zijn er meerdere donaties ontvangen. Omdat de kosten de baten zullen overstijgen, zijn donaties – groot of klein – nog altijd van harte welkom. Het bankrekeningnummer kunt u vinden op onze website www.godsvruchtenwetenschap.nl.

Het bestuur en dr. P. de Vries spreken de wens uit dat het werk van de stichting Godsvrucht en wetenschap tot zegen zal zijn. Dit in de overtuiging dat de Bijbel de stem is van de drie-enige God Die als de God van volkomen zaligheid is te belijden.

BOEKBESPREKINGEN

Ds. H. van der Ham, Ik weet waar gij woont, Christelijke Gereformeerde Kerk Driebergen 100 jaar, 1921- 2021, gebonden, 229 blz., druk: De Groot Goudriaan, Uitgave van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Driebergen.

De titel van het mooi uitgevoerde boek is ontleend aan Openbaring 2:13. Na 100 jaar denkt God nog aan de gemeente van Driebergen. Ds. H. van der Ham heeft op grondige wijze de geschiedenis nagespeurd. Het resultaat mag er zijn. Alle predikanten die in de gemeente hebben mogen dienen krijgen ruim aandacht. Markante uitspraken worden vermeld. Er zou veel geciteerd kunnen worden. We willen enkele uitspraken van Ds. Du Marchie van Voorthuysen aanhalen die we lezen op blz. 55 "Het is nooit goed bij een mens. Altijd beter, altijd mooier, altijd meer. Nog meer geld, nog meer vakantie, nog meer luxe, nog meer vrij, nog meer weelde, nog meer zonde. In het paradijs wilde de mens als God zijn." "Alles moet in het Woord staan. Want als je hoop, je bekering, je rechtvaardigmaking, je heiligmaking niet in het Woord staat – het zal geen dageraad zien." Wie enigszins bekend is met de gemeente van Driebergen zal dit boek willen lezen. Onze ervaring is dat het boek gemakkelijk leest en veel te bieden heeft.

Ds. S.W. Janse, Zoek Mij en leef, paperback, 123 blz., € 13,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3089 2.

De auteur, predikant van de Gereformeerde gemeente van de Zuiderkerk in Rijssen, heeft meditaties en preken gehouden in een lege kerk in de coronatijd van 2020 over het boek Amos. In dit boek, geschreven voor de jeugd, worden deze in bewerkte vorm weergegeven.

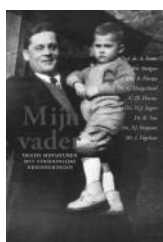
De Geest Die levend maakt, 12 preken over het werk van de Heilige Geest, gebonden, 193 blz., € 17,50, Uitgeverij Lucas Boeken, Tholen, ISBN 978 94 90165 32 1.

Dit boek is deel 3 in de serie geloofsbeleving. Van twaalf predikanten uit de Gereformeerde Gemeenten is een preek opgenomen over het werk van de Heilige Geest Die niet alleen levend maakt, maar ook Christus verheerlijkt en bidden leert.

J.C. Ryle, Geloof Zijn heil- en troostrijk woord, gebonden, 79 blz., € 12,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3088 5.

J.C. Ryle (1816-1900) was bisschop in de Anglicaanse Kerk van Engeland. Hij wilde in prediking en geschriften aansluiten reformatoren en puriteinen. In dit boekje schrijft hij naar aanleiding van Johannes 3:16 over zeven kenmerken van het geloof.

Prof. dr. A. Baars en andere auteurs, Mijn vader, negen miniaturen met persoonlijke herinneringen, paperback, 135 blz., € 11,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 445 2.

In dit boek geven negen zoons persoonlijke herinneringen aan hun vader weer. Prof. Baars schrijft op een mijns inziens treffende, innemende en gevoelvolle manier over zijn vader onder de titel "Scheepsbouwer en bouwer aan het schip van de kerk." We hebben de vader van prof. Baars ook gekend. Hij mocht veel betekenen in het maatschappelijke leven en in het kerkelijke leven. Verder staan er bijdragen in het boek van de hand van Wa. Buidgen, drs. B. Florijn, ds. G. Hoogerland, C.Th. Hovius, drs. G.J. Segers, dr. R. Toes, drs. P.J. Vergunst en mr. L. Vogelaar over hun vader. Wie één of meer van de beschreven personen gekend heeft zal met herkenning de bijdragen lezen.

Van de redactie

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 23 september 2021. Kopij graag binnen donderdag 9 september 2021.

Ontmoetingsdag

Het bestuur van Bewaar het Pand vindt het niet verstandig om een landelijke ontmoetingsdag te beleggen op Urk. Dan zouden veelal ouderen uit hele het land samenkomen. We betreuren dat deze fysieke ontmoetingsdag niet kan doorgaan vanwege het virus dat nog steeds rondgaat in Nederland. We hopen en bidden dat de ontmoetingsdagen in de toekomst weer gehouden kunnen worden.

Inhoud

Dit keer ontbreekt door een storing in het internet een artikel van ds. Hoefnagel. Daarom is een vervolgartikel over de praktikale verhandelingen van Avinck geplaatst.

Prof. W. van 't Spijker

Op de hoge leeftijd van 94 jaar is prof. W. van 't Spijker overleden. Vele jaren is hij hoogleraar kerkgeschiedenis en kerkrecht geweest. Hij stond in ons land en daarbuiten bekend als een groot kenner van Reformatie en Nadere Reformatie. Hij was bijvoorbeeld zeer goed op de hoogte van de inhoud van de geschriften van Luther. Persoonlijk denken we met dankbaarheid terug aan zijn colleges in Apeldoorn.

Bijeenkomst hermeneutiek

D.V. zaterdag 18 september 2021 zal in de aula van het Hoornbeek College in Amersfoort (Utrechtseweg 230) een bijeenkomst gehouden worden over de 'Verklaring van gevoelens' die door vier predikanten is opgesteld. De ontwikkelingen in het verstaan van de Heilige Schrift zullen aandacht krijgen. Alle predikanten binnen de Chr. Geref. Kerken zijn welkom. De Heere stelde deze bijeenkomst tot zegen voor onze kerken.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@klikSAFE.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 29,00,- per jaar.

Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 34,-per jaar.

Advertentietarieven op aanvraag.

Contactadres Canada:

D. Kleinjan Tel. 905-627-8556
mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

VAN STAVEREN

begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl

info@vanstaverenbegravenissen.nl

**Praktijk
den Uijl**

✓ **HULPVERLENING**

✓ **COACHING**

✓ **TRAINING**

✓ **TOERUSTING**

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl

I www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

Reformatische Vereniging
van Ongewild Kinderloze Echten

UITNODIGING

Alle kinderloze echtparen worden hierbij van harte uitgenodigd voor onze
bijeenkomst **D.V. zaterdag 25 september 2021** in kerkgebouw
De Hoeksteen, Vellerselaan 1 te Barneveld.

Programma

14.00 uur	inloop en ontvangst
14.30 uur	opening door Wim van de Biezen, voorzitter
14.45 uur	inleiding door Wilma van Klaveren
15.30 uur	pauze
16.00 uur	nabespreking met vragenbeantwoording
16.30 uur	sluiting

Geen kinderen. En dan?

Na afloop is er een gezamenlijke warme maaltijd. U kunt zich hiervoor aanmelden bij onze
contactpersoon via aanmelden@revoke.nl of 0318 - 45 65 87, tot uiterlijk D.V. 17 september 2021.

De kosten voor de maaltijd bedragen € 15,- per persoon. Dit bedrag kunt u ter plaatse aan onze
penningmeester betalen.

Het thema en de locatie van de voorjaarsbijeenkomst
is op dit moment nog niet bekend.

UW ADVERTENTIE IN **KLEUR**?*

Neem contact
op met de
administratie!

* Alleen mogelijk op de achterzijde.